

ראש השנה י: (5 שורות מלמטה) עד יב. (נקודתיים)

זמנים היסטוריים

בריאת העולם

ר' אליעזר: בתשרי.
ר' יהושע: בניסן.

המבול

ר' אליעזר: י"ז בחשוון.
ר' יהושע: י"ז באייר.

לידת האבות ופטירתם

ר' אליעזר: בתשרי.
ר' יהושע: בניסן.

לידת יצחק

בפסח.

פקידת שרה, רחל וחנה

בראש השנה.

יציאת יוסף מהכלא

בראש השנה.

הפסקת העבודה במצרים

בראש השנה.

המקור לר' אליעזר:

1. "תדע הארץ דע... ארץ כתי" – בתשרי הארץ מליאה דשאים ואילן מלא פירות.
2. "וארץ יצפה מן הארץ" – ותשרי הוא הזמן המתאים לגשמים.

המקור לר' יהושע:

1. "ותאצלו... דע... ארץ צופה כתי" – בניסן הארץ מוציאה דשאים ואילן מוציא פירות.
2. פסוק שנאמר לגבי בריאת העולם מתאר שהבהמות הזדקקו זה לזה - וזה מתרחש בניסן.

איזה שינוי עשה הקב"ה בעקבות כך שאנשי דור המבול שינו את מעשיהם?

- לר' יהושע: העלה מזל כימה ביום.
לר' אליעזר: מי המבול היו רותחין.

'בחדש השני בשבוע צר יום אחד נפתחו מציינות תהום'

- לר' יהושע: החודש השני למנין החודשים (המתחיל בניסן), והוא אייר.
לר' אליעזר: החודש השני מזמן הדין (שהוא א' תשרי), והוא חשוון.

המקור ללידה

- לר' אליעזר: "פירח האיתניס בחט" – ירח שנולדו בו איתני עולם.
לר' יהושע: "בחדש יוני" – ירח שנולדו בו זיתני עולם.

המקור למיתה:

- צדיקים נפטרים בתאריך שבו נולדו.
(מקור: 1. "בן 120 שנה אנכי היום"; 2. "את מספר ימיו אנלא")

המקור: "למאצא אלו אפיק כצת חיה ולשרה בן" – נאמר בסוכות שבפסח יהיה בן.

[ושנה זו היתה מעוברת, וכך המרחק אפשרי לזמן הריון: 6 חודשים וכמה ימים]
(לא יתכן שנאמר ברגל אחר, כי אז אין זמן מספיק להריון עד הרגל שלאחריו)

נלמד בגזירה-שוה.

('וה' פקד את שרה' כי 'פקד ה' את חנה' - 'ולכרה ה' - 'ולכרה... את רחל' - 'שבתון זכרון תרצה')

המקור: "תקצו בחדש ספר... צדות ביהוסף ונה באתו".

המקור:

"והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים" – "הסירותי מסבלכם".
(פס' זה נאמר בפרק הנ"ל העוסק בר"ה)

גלגל המזלות

כדור הארץ מסתובב סביב עצמו ומשלים סיבוב כל 24 שעות. בנוסף הוא מסתובב סביב השמש ומשלים סיבוב כל 365 ימים. בכל רגע נתון ישנם כוכבים שמוסתרים מעינינו ע"י השמש. כיוון שכדור הארץ מסתובב סביב השמש, יוצא שכל פעם השמש מסתירה מכדור הארץ כוכבים אחרים. הרצועה של הכוכבים שמוסתרים ע"י השמש נקראת גלגל המזלות. גלגל המזלות חולק ל-12 קבוצות של כוכבים. (לכל קבוצה ניתן שם לפי הצורה הדימויית שיוצרים הכוכבים של הקבוצה)

כל חודש מסתירה השמש 'מזל' אחר, ובמשך שנה שלמה (כשכדור הארץ משלים את הקפת השמש) היא מסתירה את כל 12 המזלות. כיוון שבנוסף להקפת השמש מסתובב כדור הארץ גם סביב עצמו או נחשפים כל רגע לעוד כוכבים במזרח ונעלמים מאיתנו מספר כוכבים במערב.

כל שעתיים נחשפת בפנינו קבוצת כוכבים המהווה 'מזל' במזרח ונעלמת מעינינו קבוצת כוכבים אחרת המהווה 'מזל' במערב. המזל שעולה בבוקר עם זריחת השמש ושוקע בערב עם שקיעתה הוא המזל שמוסתר בחודש זה ע"י השמש, והוא המזל ששולט בחודש זה בכדור הארץ.

זמן הגאולה
<p><u>הגאולה ממצרים</u> בניסן. (מפורש בפסוקים)</p>
<p><u>הגאולה העתידית</u> ר' אליעזר: בתשרי. ר' יהושע: בניסן.</p>

המקור של ר' אליעזר:
גזירה שוה.
("תקצו אחד עשר" - "כיום הוא יתקצו עשר עשר")

המקור של ר' יהושע:
"ליל המשומר ובא מששת ימי בראשית.
[תגובת ר' אליעזר: הכוונה לכך שזהו לילה המשומר מן המזיקין.]

ממתי מונין למבול (=השנים לבריאת העולם ושנות הדורות)?
ישראל: מתשרי. (ר' תוס')
אומות העולם: מניסן.

ממתי מונין לתקופת החמה והלבנה (חישוב מהלכי השמש והירח)?
כולם: מניסן. (כי לדעתם בניסן נברא העולם)